

Predlogi programskih točk

za

Izredni korenspondenčni volilni kongres November 2013

17. Oktober 2013

Kazalo

1. predlog - Zdravstvo.....	1
2. predlog - Šolstvo.....	2
3. predlog - Infrastruktura.....	4
4. predlog – Zunanja politika.....	8
5. predlog – Patenti.....	9
6. predlog – Gospodarstvo in sociala.....	10
Dodatek.....	22

1. predlog - Zdravstvo	
Naslov točke	Zdravstvo
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Tomas Tisler <tomas.tisler@piratskastranka.si>, neznan avtor
Predlog vrstnega reda	Za točko “Transparentnost države in politike”

Zavzemamo se za vsem dostopen sistem zdravstvenega varstva, saj je zdravje ključno za uspešno družbo. Pri zdravstveni politiki je v ospredju blaginja ljudi in ne maksimiranje dobička zdravstvenega sistema. Zavzemamo se za solidarnostni sistem financiranja ter učinkovito organizacijo zdravstvenega varstva, zato smo za odpravo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in prenos sredstev v javno zdravstveno blagajno. Kot dopolnitev javnega zdravstvenega sistema pozdravljamo sistem zasebnih ustanov, ki pa morajo biti ločene od javnega sistema. Zdravje je vrednota in ne strošek.

2. predlog - Šolstvo	
Naslov točke	Šolstvo
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Tomas Tisler <tomas.tisler@piratskastranka.si>, neznan avtor
Predlog vrstnega reda	Za točko "Šolstvo"

Vsak posameznik ima pravico do izobrazbe. Zavzemamo se za vsem dostopen javni izobraževalni sistem, vse od predšolskega izobraževanja do podiplomske izobrazbe. Prosti dostop do informacij in izobraževanja je potreben tako v smislu socialnega razvoja kot tudi z vidika gospodarskega razvoja naše družbe. V svobodni in demokratični družbi je bistveno, da se posamezniku omogoči najvišjo stopnjo socialne udeležbe. Zato je glavna skrb oblikovanje institucionalne podpore za razvoj zrele, kritične in socialne osebe, kjer so potrebe učenca v ospredju.

Šolstvo vzpodbuja kreativnost.

Šole ne smejo zahtevati zgolj reprodukcije znanja - učenje na pamet in recitiranje. Šola mora vzpodbujati kreativno razmišljanje in preizkušanje novega.

Med šolami mora delovati konkurenca in vpis ne sme biti geografsko pogojen.

Kot vzgojno izobraževalna ustanova mora šola pridobiti močnejše izobraževalna sredstva in prijeme.

V šoli se vzpodbuja spoznavanje delovanja države, političnega sistema ter odgovornega in kritičnega državljanstva.

Na univerzo se dovoli prvi vpis le kandidatom, ki imajo vsaj eno leto delovnih izkušenj ali družbenokoristnega dela ali vojaškega naborništva. Kandidat, ki vplača polno šolnino, pa ni omejen pri vpisu.

Drugi in vsak nadaljnji vpis na univerzo se dovoli kandidatom na vsako daljše delovno obdobje (10 - 15 let).

Na univerzah se omogoči lažji dostop do predavateljskega položaja ter večja konkurenca med univerzami.

Javno se objavlja podatke o zaposljivosti diplomatov ter vzpodbuja debate o strokovnosti in učinkovitosti univerz.

Vzpodbuja se vseživljenjsko učenje.

V družbi je zaradi togosti šolskega sistema tendenca po reprodukcijskemu načinu učenja. Spodbujati je potrebno kritično razmišljanje in kreativno učenje, saj so tovrstni posamezniki uspešnejši pri reševanju problemov.

Dosedanji šolski sistem se je prelevil v izobraževalni, izpustil pa je vzgojno komponento. Ker veliko časa otroci in mladostniki prebijejo v šolah, je potrebno zagotoviti možnost, da šole uveljavljajo tudi različne vzgojne principe, starši pa si lahko izberejo svoji vzgoji primerno šolo.

Zaradi resnosti pri vpisu na univerzo morajo kandidati - neplačniki, pred vpisom na univerzo pridobiti 12 mesecev delovnih izkušenj. S tem imajo priložnost "videti" kanček sveta in premisliti ali ne bi bilo bolje opravljati nek poklic ali pa ravno ugotovijo, da so bolj primerni za nadaljnji študij, kot pa poklicno delo. S tem se zagotovi tudi večje spoštovanje srednješolskih poklicev - mladostnikom se pogosto zdi delo, ki ga niso sami nikoli opravljali preprosto in nezahtevno.

Družba more težiti tudi k temu, da se delovni intenzivnih del lotevajo mlajši in imajo potem v srednjih letih možnost vpisa na fakulteto in prehoda v drugo vrsto dela ali področja. S tem zagotovimo tudi bolj prožno delovno silo saj ob velikih spremembah trga dela lahko nadaljujejo izobraževanje in se prekvalificirajo za druga področja. S tem se vzpodbuja tudi interdisciplinarnost in kreativnost delovne sile. Na primer: arhitekt, ki je 10 let delal v gradbeništvu, bo na podlagi svojih izkušenj veliko bolj presojal kaj je možno zgraditi in kako težavno je.

3. predlog - Infrastruktura	
Naslov točke	Infrastruktura
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Celica Infrastruktura (vodja: Rok Papež)
Predlog vrstnega reda	Za točko “Gospodarstvo in sociala”

Država smo **mi**, njeni državljani.

Namen infrastrukturnih storitev ni dobiček temveč opravljanje storitev ustrezne kakovosti ter vzpostavljanje tudi na, strogo ekonomsko gledano, neopravičljivih področjih (recimo povezovanje vasi in zaselkov).

1. Infrastruktura v lasti države, storitve nudijo komercialna podjetja

Infrastruktura zahteva velik začetni vložek, vsak posamezni priklop pa ima ponavadi relativno nizke stroške. Komercialna podjetja so ustvarjena, da prinašajo dobiček lastnikom in jih zanima gradnja infrastrukture le na mestih s hitrim izplenom naložbe, v primeru, da pridobijo infrastrukturo pa jih zanima predvsem njeno izrabljanje. Zaradi velikega začetnega vložka druga podjetja nerada gradijo konkurenčno infrastrukturo, saj težko na začetku prevzamejo dovolj novih naročnikov. Hkrati bi tovrstna gradnja privedla do družbene škode, saj se gradi dvojna infrastruktura namesto, da se vloga v nove širitve ali storitve. To pa privede v lokalne monopole in izkrivljeni trg kjer konkurenca ne deluje.

Država oziroma lokalna skupnost mora imeti daljnoročni pogled in skrbeti tudi za razvoj infrastrukture tudi na kratkogledno manj zanimivih področjih. Merilo pri gradnji infrastrukture mora biti v prvi vrsti ustrezni tehnični standard, ki omogoča nudenje storitev komercialnim ponudnikom. Na javni infrastrukturi nudi storitve več podjetij in lahko se razvije zdrav, konkurenčni trg.

Pomembni so enotni ceniki za najem infrastrukture, brez diskriminacij in preferiranja velikih ponudnikov ali zaprtih tehnoloških rešitev. Pri razvoju infrastrukture je pomembna usklajena gradnja (cesto se razkopava samo enkrat).

Med tu omenjeno infrastrukturo spadajo: Ceste, Letališča, Železniška infrastruktura, Elektro-distribucija, Plinovodi, Naftovodi, Jaški, Fizična podatkovna omrežja.

2. Vzpodbujanje internetne družbe

Sodobna družba je informacijska družba. Vse več članov družbe sodeluje, dela in se druži na internetu. Dostop do podatkov na internetu je ključnega pomena za izpolnjevanje vrednot Piratov kot so transparentnost države in politike, večje vključevanje državljanov v delo države... Internet je postal ena izmed osnovnih infrastrukturnih storitev, tako kot so bile v časih naših predhodnikov oskrba z vodo, cestne povezave, železnica in elektrika.

Pirati zagovarjamo pravico posameznika do kakovostnega internetnega priključka. Zaradi velikega družbenega pomena je potrebna ureditev zakonodaje o zasebnosti, varnosti in lastništvu podatkov ter o sodnem varstvu podatkov. Z razcvetom storitev in hranjena podatkov v oblakih je potrebno zagotoviti varnost podatkov, neodtujivost in dostopnost tudi v primeru dolgotrajnih sodnih postopkih.

Storitve in podatki so zelo pomembni tudi pri delovanju vseh podjetij. Javne računalniške centre (Računalništvo v oblakih) je potrebno vzpodbujati, za varnost uporabnikov pa mora poskrbeti tudi država z ustreznimi predpisi, inšpekcijskim nadzorom ter sodnim varstvom. Urejene pravne in tržne razmere bi še dodatno vzpodbudile uporabo storitev v oblakih.

Posebno pozornost moramo nameniti tudi varnosti osebnih podatkov in podatkov podjetij, predvsem v luči nezakonitih prisluškovanj različnih varnostnih agencij, ki se pravilom ukvarjajo tudi z industrijskim vohunstvom in medsebojnim trgovanjem s podatki.

3. Evolucija knjižničarstva

Pomembno je da:

se razširi pomen knjižnic

sodelujejo pri vseživljenskem izobraževanju

(so)delujejo tudi kot/z družbeno-kulturnimi centri

Izzivi informacijske družbe se dotaknejo tudi posameznikov, pri svojem delu se moramo vse več posvečati lastnemu izobraževanju, dostop do informacij pa je vse bolj pomemben. Vendar pa dostop do informacij ne pomeni sam po sebi samodejno tudi povečano osebno znanje. Podatke moramo znati poiskati, pridobiti, oceniti ustreznost in jih doumeti.

Pirati želimo povečati vlogo knjižnic v družbi, poleg zelo dobrega dostopa do interneta in računalniških tehnologij, bi knjižnice aktivno sodelovale pri vseživljenskem izobraževanju lokalnega prebivalstva. Delovale bi kot prostor za študij pri klasičnih oblikah izobraževanja (šole, univerze), pomoč pri učenju, funkcionalno opismenjevanje v vseskozi se spreminjajoči družbi in pri dostop in razumevanju podatkov v internetu.

Slabost informacijske družbe je v zmanjšanju družbenih stikov, zato bi knjižnice tudi aktivno vzpodbujale družbene stike, tudi s povezovanjem z lokalnimi kulturnimi in mladinskimi centri. Posebni poudarek bi moral biti tudi v medgeneracijskih stikih in pretoku informacij (izkušenj) med starejšimi in mlajšimi. Člani lokalne družbe bi morali imeti tudi možnost drugačnih družbeno-kulturnih stikov kot so na voljo v šolah in v večernih lokalih.

4. Kakovostna, stabilna in poceni preskrba z električno energijo

Zavzemamo se za manj-ogljico proizvodnjo

Prihod električnih vozil

Mali, lokalni viri

Uporaba lesa

V vseh razvitih družbah raste poraba električne energije in trendi so še vedno v naraščanju. Ker zdrava družba za svoje delovanje potrebuje tudi zdravo gospodarstvo, je potrebno zagotoviti kakovostno in poceni oskrbo z električno energijo tako za gospodinjstva kot podjetja. Proizvodnja električne energije je velikokrat neprijazna do okolja, izgube pri prenosih pa so opazne. Potrebno se je zavzemati za manj ogljično proizvodnjo, ki bo bolj odgovorna do okolje. Vzpodbujati je potrebno male proizvajalce saj omogočajo lokalno dobavo, izkoriščanje tudi manjših virov energije in vzpodbujajo lokalno gospodarstvo. Slovenija mora stremeti k energijski samozadostnosti, saj moramo sicer energijo kupovati na tujih trgih.

Preskrbo je potrebno urediti tudi zaradi prihoda električnih vozil. Onesnaževanje zaradi vozil je tako bolj obvladljivo, ne onesnažuje se zraka v gostejših naseljih. Se pa je potrebno pripraviti na večjo porabo električne energije.

Slovenija je bogata z lesom in preučiti je potrebno izrabo lesa kot (stranski) produkt lesne industrije tako za ogrevanje kot oskrbo z električno energijo.

5. Zmanjšanje rabe naftnih derivatov

Slovenija praktično nima lastnih oljnih vrtin in lastne oskrbe z naftnimi derivati, vse moramo kupiti pri tujih dobaviteljih, z njimi pa onesnažujemo ozračje. Zmanjšanje porabe je strateškega pomena za Slovenijo.

6. Izboljšanje storitev javnega prevoza in spodbujanje kolesarstva

Javni prevoz in kolesarstvo zmanjšujeta porabo naftnih derivatov, zmanjšujeta porabo parkirnih mest ter prometa na cestah. Trenutni javni prevozi so predragi in neučinkoviti, zato preveč posameznikov posega po motoriziranih osebnih prevoznih sredstvih. Urejeno kolesarstvo pa poleg podobnih pozitivnih vplivov tudi blagodejno vpliva na zdravje ljudi v družbi.

Smo proti prodaji letališč, pristanišč in železnic. Infrastruktura mora ostati v javni/državni lasti, lahko pa se podeli koncesije (dodeli v upravljanje), vendar ne za več kot 10 let in ob strogih določilih nadaljnjega razvoja infrastrukture.

Da bi uporabljali več javnih prevoznih sredstev je potrebno urediti hitre mestne, medmestne in meddržavne železniške povezave ter vlagati v železniško infrastrukturo. Za zmanjšanje porabe derivatov in obremenjenost cest je koristno pretovarjanje s cest na tire tako za tovor kot osebni promet. Posameznikom tako tudi ni potrebno izgubljati čas z vožnjo ampak lahko čas porabijo v zasebne ali poslovne namene. V skladu z osnovnimi Piratskimi smernicami se zavzemamo za kakovostni dostop do interneta v javnih prevoznih sredstvih.

Pirati smo mnenja, da je potrebno vzpodbujati tudi zračni promet, v vseh segmentih. Tako za hitre ali dolge prevoze tovora in oseb kot tudi za osebno in rekreativno letalstvo. Postopke je potrebno poenostaviti, letalske storitve pa narediti bolj dostopne. Vzpodbuja se urejanje letališč in delovanje različnih letalskih družb.

7. Vodovod in kanalizacija

Pirati zagovarjamo javno infrastrukturo za vodovod in kanalizacijo. Merilo mora biti kakovost in zanesljiva oskrbe z vodo. Sodimo, da bi javno-zasebno partnerstvo imelo več negativnih kot pozitivnih učinkov in smo proti komercializaciji oskrbe z vodo.

8. Izboljšanje (mreže) zdravstvenih storitev

Zdravstveno varstvo je osnovna storitev države, ki omogoča ob ustreznem delovanju kvalitetnejše in produktivnejše življenje državljanov. Pirati hočemo nameniti več pozornosti na predčasnem odkrivanju zdravstvenih težav in s tem cenejšem zdravljenju. Za vse ljudi na ozemlju države moramo zagotoviti nujno medicinsko pomoč, neodvisno od zavarovanja.

Z razvojem družbe moramo stremeti k dvigu kakovosti zdravstvenih storitev, hkrati pa urediti financiranje dejavnosti. Trenutno mešano, dvojno zdravstveno zavarovanje ni primerno urejeno, financiranje mora biti urejeno bolj pregledno, iz prispevkov. Otrokom ne sme biti potrebno imeti zdravstvenega zavarovanja.

V zdravstvo in razvoj zdravstva je potrebno vlagati, potrebno je vzpodbujati Slovenijo kot cilj za zdravstveni turizem.

9. Večji poudarek na turizmu (okoljski, zdravstveni ...)

Turizem predstavlja čisti prihod sredstev v državo in omogoča razvoj naravnih znamenitosti, kulturnih prireditev, mest in podeželja. S sodelovanjem turističnih organizacij in podnunikov turističnih storitev se vrednost storitev le povečuje. Pirati hočemo povečati sodelovanje med turističnimi organizacijami in spremeniti tujo predstavo Slovenije iz "osamljene bencinske črpalke na poti na morje" v atraktivni turistični cilj.

10. Infrastrukturni sistemi in ukrepanja ob nesrečah

Ob nesrečah je potrebno imeti urejeno in koordinirano operativno delovanje različnih javnih služb. V primeru večjih nesreč je potrebno zagotoviti nadomestno infrastrukturo (dobava vode, elektrike, komunikacij, zdravstvene oskrbe). Če javne službe skrbijo za delovanje infrastrukture se lahko zagotovi dodatna sredstva za nadomestno opremo in službe/opremo za hitre odzive. Pri večjih nezgodah bi zagotovili tudi večjo uporabo vojske ter njihovih logističnih (infrastrukturnih) kapacitet.

4. predlog – Zunanja politika	
Naslov točke	Zunanja politika
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Viljem Minoski in Matjaž Irgl
Predlog vrstnega reda	Za točko “Infrastruktura”

Mednarodni odnosi, povezave in delovanje je ena od temeljnih nalog Piratske stranke Slovenije, temelječa na točkah:

- 1) Mreženje Piratskih strank po svetu s poudarkom na Evropi
- 2) Programsko in projektno povezovanje z družbenimi gibanji
- 3) Vključevanje v aktualne in novo nastajajoče zveze Evropskih Piratskih Strank
- 4) Blokovsko povezovanje geografsko smiselnih celot

Kot svetovno razprostranjena mreža ima Piratsko gibanje in piratska ideja veliko sestrskih strank na vseh kontinentih. Povezovanje v smeri skupnega delovanja, nastopanja in uresničevanja projektov se izvaja preko mrež, ki povezujejo smiselno zaključene celote. Zaradi obstoja interesov, ki niso zmeraj vseobsegajoči se stranke povezujemo tudi lokalno ali interesno.

Piratska stranka Slovenije že sodeluje v eni takšnih mrež in sicer Pirate Party International, tendenca pa je, da se povežemo v čim več takšnih mrež.

Da se ne bi omejili zgolj na sestrške stranke mora biti tendenca slovenskih piratov povezovanje z gibanji tako doma, v Evropi kot tudi po svetu, vendar s to razliko, da se v tej smeri povezujemo zgolj programsko ali projektno, ne pa tudi formalno.

Zaradi pospešene integracije piratskih strank po celotni Evropi, moramo slovenski pirati težiti k temu, da smo tudi sami del teh procesov in jih celo pospešujemo ali postanemo njihov generator.

Geografska lega Slovenije in njega velikost v nekem smislu nakazujeta smer v katero bomo šli pirati. Postati moramo integrator svoje regije in s skupnimi akcijami znotraj regije nastopati navzven, s čimer bomo pridobili tako na teži, kot tudi na ugledu.

Povezati je potrebno pirate, ki se nahajajo v Srbiji, na Hrvaškem, v Bolgariji in Romuniji ter skupno pomagati strankam, ki so v nastajanju ali vegetirajo. Konkretno imamo v mislih Bosno in Hercegovino, Črno Goro, Makedonijo in dolgoročno tudi Kosovo ter Albanijo.

Kot blok, bomo lažje in samozavestneje nastopali tako v Evropi kot v svetu, imeli bomo možnost uveljaviti svoje ideje in zainteresirati ostale pirate, da nam sledijo.

5. predlog – Patenti	
Naslov točke	Patenti
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Jure Repinc
Predlog vrstnega reda	Za točko “Reforma monopola nad avtorskimi deli”

Patenti ustvarjajo monopole in bi morali biti podeljeni le za izjemne izume in le ko bi s podelitvijo res pospešili širjenje inovativnih izumov. V nasprotnem se patentov ne bi smelo podeljevati, saj velikim podjetjem omogočajo zatiranje konkurence in upočasnjujejo razvoj. Povsem bi morali biti odpravljeni patenti na programsko opremo, poslovne metode, ideje in stvari, ki že obstajajo v naravi".

Razširjena verzija

"Pirati se v splošnem zavzemamo za odpravo vseh monopolov, ker otežujejo razvoj konkurence med ponudniki določenega izdelka ali storitve. Patenti ustvarjajo monopole, ker z njimi država imetniku patenta za omejeno obdobje (v Sloveniji 20 let) podeli izključne pravice gospodarskega izkoriščanja izuma. Po tem, ko država nekomu podeli patent, ne sme nobena druga oseba izdelovati, uporabljati, uvažati/izvažati potrjenega izuma v tej državi, brez dovoljenja imetnika patenta. To za družbo ni dobro, zato mora imetnik patenta v zameno razkriti svoj izum. Na ta način naj bi rešitve tehničnih problemov hitreje prihajale v uporabo v družbi.

Glavna težava pa je nastopila, ker se je patentni sistem pričel zlorabljati za onemogočanje konkurence na trgu, kar je v škodo družbi. Do tega je prišlo zato, ker so se patenti pričeli podeljevati za novosti, ki jih ne bi smelo biti možno patentirati (npr. trivialne novosti, odkritja). S tem so patenti postali kot nekakšno minsko polje, ki ustvarjalcem in izdelovalcem zelo otežkoča delo. Mnoga podjetja pa so patente začela uporabljati za onemogočanje konkurence. Svoj arzenal patentov so pogosto uporabljali le kot orožje za ustrahovanje drugih. Vse skupaj je postalo podobno hladni patentni vojni, kjer je pomembno le, kdo ima na voljo večji arzenal patentov.

Drugi problem je tudi to, da je v mnogih gospodarskih panogah obdobje veljavnosti patenta predolgo. Recimo v hitro se razvijajočih panogah kot sta računalništvo in tehnologija."

Zaradi teh težav smo Pirati mnenja, da bi bila najbolj koristna, učinkovita in preprosta rešitev ukinitvev patentnega sistema. Ker pa se zavedamo, da v bližnji prihodnosti tega ne bo mogoče doseči, bo potrebno najprej opraviti prenovu in izboljšavo patentnega sistema.

- dosledno zahtevanje inovativnosti izuma
- zahteva obstoječe tehnične izvedbe
- skrajšanje obdobja veljavnosti patentov
- prepoved patentov za odkritja, naravne stvari, metode, ideje, programsko opremo, očitne novosti.

6. predlog – Gospodarstvo in sociala

Naslov točke	Gospodarstvo in sociala
Predlagatelj	Jedro stranke <jedro@piratskastranka.si>
Avtor	Gospodarsko socialna celica <gsc@lists.piratskastranka.si>
Predlog vrstnega reda	Za točko “Šolstvo”

Piratska stranka Slovenije se zavzema za ohranjanje javne in zasebne oblike lastništva, vendar s posebnim poudarkom na trajnostnem pospeševanju in razvijanju tretjega sektorja. Tretji sektor/socialna ekonomija/socialno podjetništvo(*) je po zadnjih raziskavah vse pomembnejši steber za stabilno in trajnostno gospodarsko rast, pravičnejšo delitev dohodkov, pospeševanje zaposlovanja in socialne kohezije - za poglobljanje in krepitev t.i. gospodarske demokracije.

Zavzemamo se za prvenstveno vlogo države v nujenju storitev za državljane (ob aktivni pomoči podjetij tretjega stebra) ter ravnanju z infrastrukturo (telekomunikacije, transport) (**)_in naravnim bogatstvom (les, voda, sonce, veter, geotermalna energija,). V državi nujno potrebujemo jasno strategijo in vizijo poslanstva in nadaljnega razvoja državnih podjetij.

Zavzemamo se za razvoj gospodarskih dejavnosti, ki bodo prilagojene okolju, ljudem in izenačevanju regionalne razvitosti. To bomo skupaj, vsi deležniki države Slovenije dosegli z doseganjem ciljev Piratskih šestnajst:

1. Spodbujanje inovacij, digitalna ekonomija.....	11
2. Izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema.....	12
3. Izboljšanje poslovnega okolja in modernizacije industrije.....	13
4. Povečanje vključenosti na trgu dela.....	14
5. Izboljšanje znanj in veščin na trgu dela in vseživljenjsko izobraževanje.....	14
6. Zmanjševanje revščine.....	14
7. Učinkoviti viri, energetske viri, zmanjšanje emisij in ekologija.....	15
8. Zagotavljanje stabilnosti javnih financ, kakovost in vzdržnost javnih	16
9. Primanjkljaj in dolg države.....	16
10. Obvladovanje makroekonomskih neravnovesij.....	16
11. Zmanjšanje neravnovesja v evro območju.....	17
12. Cilji in predpostavke ekonomskih politik.....	17
13. Gospodarska gibanja in zagotavljanje gospodarske razvoja.....	18
14. Jasna strategija upravljanja z vizijo razvoja državnih podjetij.....	18
15. Trajnostni razvoj tretjega sektorja.....	19
16. Potencial rojenja gospodarstva v prihodnje.....	19
Priloge.....	20

1. Spodbujanje inovacij, digitalna ekonomija

- promoviranje kreativnosti in inovativnosti kot ključev do gospodarske in družbene preobrazbe Slovenije ter njene transformacije v globalno konkurenčno državo,
- spodbude gospodarskim družbam k razvoju izdelkov za končnega uporabnika in iskanju lastnih tržnih poti do končnih kupcev,
- podpora pri dolgoročno usmerjenih strategijah na področju razvoja produktov identitet in blagovnih znamk za mlada podjetja,
- subvencioniranje prvih projektov sodelovanja med gospodarsko družbo, izobraževalnimi ustanovami in področjem kreativnih industrij,
- zagotoviti vključenost kriterijev oblikovanja, arhitekture in tržnega komuniciranja v vse razpise, prek katerih gospodarske in druge družbe prejemajo javna sredstva za svoje razvojne projekte,
- podpreti spodbude pri uveljavljanju »design managementa« v gospodarstvu,
- privabljanje strokovno usposobljenega menedžmenta za področja kreativnih industrij iz razvitejših in izkušenejših tujih okolij, kar velja predvsem za industrije, kot sta lesno predelovalna ali tekstilna,
- uveljaviti multidisciplinarno projektno kulturo na različnih področjih, predvsem v gospodarstvu.
- pripraviti strokovne podlage in koncepte spodbujanja kreativnosti kot strateške vrednote nacionalnega pomena in to uskladiti s strategijo povečevanja konkurenčnosti države,
- vključevati vsebine kreativnih industrij v vsebine, ki predstavljajo pomemben del kulture in identitete države (industrijsko oblikovanje, grafično oblikovanje, arhitektura),
- spodbujati kreativnost otrok in učencev kot strateško vrednoto nacionalnega pomena,
- uveljaviti višje standarde projektne kulture (postopnost, prototipiranje, uporaba metod kreativnega razmišljanja, pomen identitete izdelka ali storitve, osnove trženja ...),
- oblikovati ustrezne medijske vsebine za popularizacijo pomena in vloge posameznih kreativnih industrij kot pomembnih dejavnikov pri povečevanju konkurenčnosti države in zagotavljanju ustrezne kakovosti življenjskega okolja,
- zagotoviti večjo pozornost nacionalnih medijev pri obravnavanju pomembnih dogodkov in promocijskih projektov na področju uveljavljanja kvalitet industrijskega oblikovanja, oblikovanja vidnih sporočil, arhitekture in ostalih strokovnih področij,
- uveljaviti posamezna strokovna področja kreativnih industrij kot pomembnega strokovnega partnerja pri sprejemanju odločitev na področju neposrednega komuniciranja vlade z državljani.
- subvencije za zagon novih inovativnih podjetij
- spodbujanje raziskovalno-razvojnih projektov razvoja e-storitev
- sofinanciranje projektov razvoja e-storitev in mobilnih aplikacij za vse deležnike države
- Pospeševanje razvoja in vpeljave **Informacijske in komunikacijske tehnologije.**

2. Izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema

Strateške spremembe in ukrepi v visokem šolstvu in znanosti

Ugotavljanje in razvoj kakovosti v izobraževanju oz. potreba po vzpostavitvi optimalnega delovanja in večje transparentnosti izobraževalnega sistema. Iniciative, ki zahtevajo oblikovanje kazalcev kakovosti, na podlagi katerih bo mogoče presojati: kakovost delovanja izobraževalnega sistema in kakovost delovanja izobraževalnih organizacij znotraj njega.

V povezavi z ukrepi spodbujanja gospodarstva, so v pripravi nujne spremembe strateških dokumentov, ki bodo učinkovita podlaga za trajno sodelovanje med visokim šolstvom in gospodarstvom, kot izhodišče za razvoj inovativnosti in ustvarjanja pogojev za rast inovacijske družbe.

- Nacionalni program visokega šolstva in Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije, in zakonodaje,

- Zakon o visokem šolstvu ter zakonska ureditev sistema financiranja visokega šolstva,
- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti.

Gre za tesnejše povezovanje s potrebami njenih glavnih uporabnikov, neposrednih oblik sodelovanja med akademsko sfero in podjetji ter ustanavljanje "spin-off" in "start-up" podjetij.

Investicije v izobraževalno, znanstveno in kulturno infrastrukturo

Pričeli bomo s projekti več pomembnih investicij na področju izobraževalne, znanstvene in kulturne infrastrukture v najširšem pomenu besede.

3. Izboljšanje poslovnega okolja in modernizacije industrije

Industrija mora pospešiti prehod na gospodarstvo, ki je nizkoogljično ter gospodarno z viri in energijo. Znižanje stroškov in zmanjšanje vpliva na okolje zaradi večje porabe virov in energije se lahko dosežeta z bojem proti podnebnim spremembam in boljše gospodarnostjo z viri. Zato ta dva ukrepa postajata vedno pomembnejša za trajnostno ustvarjanje rasti in delovnih mest ter za doseganje konkurenčne prednosti pri vedno večji globalnem tekmovanju zaradi omejitve virov in okoljskih omejitev.

Zato je potrebna konkretna in realistična dolgoročnejša strategija za spodbujanje vlaganj v nizkoogljičnost, energetske učinkovitost in gospodarnost z viri v vsej industriji. Potrebne so zasebne in javne raziskave in inovacije, pa tudi učinkovito in pravično izvajanje pametne in tržno zasnovane pravne ureditve po vsem enotnem trgu.

Na ta način lahko okoljska zakonodaja deluje kot koristen vzvod za inovacije in industrijski razvoj, ne pa kot ovira.

V tem okviru se trajnostna industrijska politika izrecno osredotoča na priložnosti za trajnostno rast in ustvarjanje delovnih mest, pri tem pa prehaja na večjo gospodarnost z viri v vsej industriji.

Pomembna prednostna naloga nove industrijske politike mora biti pomoč industriji, da bo hitro okrevala in se ustrezno prilagodila po gospodarski krizi. Pojav strukturnih presežnih zmogljivosti v nekaterih industrijah še zlasti zahteva prilagojen odziv na ravni podjetij, ki sega od uvajanja novih poslovnih modelov in izdelkov do dokončne zapustitve trga. Za doseganje svoje prihodnje konkurenčnosti in rentabilnosti so v prvi vrsti odgovorna podjetja in socialni partnerji, saj izkušnje kažejo, da je najhitrejša in najučinkovitejša konkurenčno naravnana strukturna prilagoditev.

V smernicah o pomoči za reševanje in prestrukturiranje se pomoč predvideva le, če bo po dodelitvi pomoči spet mogoča dolgoročna rentabilnost prejemnikov brez dodatne podpore, če predstavlja primeren prispevek k prejemnikovim stroškom prestrukturiranja in če jo spremljajo ukrepi za razreševanje nastalega izkrivljanja konkurence. Poduki iz krize bodo vključeni v revizijo smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

Preseljevanje delovnih mest v okviru sistema prožne varnosti. Boljše predvidevanje in upravljanje prestrukturiranja bi pomagalo zaposlenim in podjetjem pri prilagajanju na prehode zaradi presežnih zmogljivosti, modernizacije in strukturnih sprememb. Obstoječa pravila državne pomoči ne ponujajo veliko možnosti za uporabo državne pomoči v procesih sprememb, npr. prek usposabljanj, pomoči R&R&I ali podpore tveganemu kapitalu.

- v skladu s prihodnjim časovnim načrtom EU za nizkoogljično gospodarstvo do leta 2050 bomo razvijali dolgoročne sektorske strategije in politike, ki so potrebne pri prehajanju na gospodarstvo, ki je nizkoogljično ter gospodarno z viri in energijo,
- spremljali trajnostno konkurenčnost, vključno s prostovoljnimi pobudami EU, ki se osredotočajo na trajnost virov,
- sprotno pregledovanje akcijskih načrtov podjetij za trajnostno potrošnjo in proizvodnjo ter trajnostno industrijsko politiko in preučiti možnost razširitve Direktive za okoljsko primerno zasnovane izdelke na nove izdelke,
- začeli izvajati akcijski načrt za ekološke inovacije in s tem zagotovili komercializacijo in uvajanje ključnih okoljskih tehnologij,
- pozvali ostale politične stranke k spodbujanju boljšega usklajevanja politik za okoljske tehnologije, da se

dosežejo karseda učinkovite sinergije in dopolnjevanja pri uvajanju tehnologij, vključno s politikami za povečanje povpraševanja, zlasti pri eko-inovacijah.

- pregledali podporo skupnosti za ponovno vključevanje presežnih delavcev na nova delovna mesta, vključno s pregledom uredbe o ustanovitvi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji,
- začeli posvetovana s socialnimi partnerji o okviru za prestrukturiranje
- pregledali in postavili smernice za državno pomoč za reševanje in prestrukturiranje,
- s kohezijsko politiko podpirali regije pri diverzifikaciji obstoječe industrije, nadgrajevanju industrijskih zmogljivosti ter spodbujanju naložb in inovacij za ponovni razvoj in krepitev odpornosti lokalnih gospodarstev,
- predstavili predloge za pospešitev izvajanja in bolj osredotočeno delovanje strukturnih skladov,
- predlagali novo pobudo politike za družbeno odgovornost podjetij, ki bo obravnavala nastajajoča vprašanja, kot so podjetništvo in človekove pravice ter razkritje okoljskih, zaposlitvenih in upravnih podatkov s strani podjetij
- spremljali prostovoljne pobude industrije, ki se osredotočajo na trajnost virov,

4. Povečanje vključenosti na trgu dela

- Zmanjšati vpliv krize na razmere na trgu dela v Sloveniji na katerega še vedno vpliva gospodarska kriza.
- Zagotoviti ustrezne reforme trga dela (specificiramo na podlagi raziskave; kasneje)
- Osrednja izziva ekonomske politike sta povečati obseg delovne aktivnosti in zagotoviti večjo sposobnost prilagajanja spremenjenim gospodarskim razmeram
- Obrniti aktualni trend socialnih izdatkov v smeri povečanega zaposlovanja in s tem večjih prilivov v blagajno,

5. Izboljšanje znanj in veščin na trgu dela in vseživljenjsko izobraževanje

*Predlagati ukrepe za racionalizacijo normativov in standardov na področju vzgoje in izobraževanja ter ukrepe za večjo privlačnost **poklicnega izobraževanja**. Na področju visokega šolstva so ukrepi usmerjeni predvsem v izboljšanje kakovosti in učinkovitosti.*

- Cilji in predlogi za vključujočo rast zajema ukrepe trga dela in socialne varnosti, pri čemer ukrepi prispevajo k doseganju cilja povečanja deleža delovno aktivnega prebivalstva in zmanjševanje števila revnih. Predvidena je sprememba delovnopravne zakonodaje in ukrepi za spodbujanje zaposlovanja za nedoločen čas.
- Aktivna politika zaposlovanja bo usmerjena v ukrepe za intenzivnejše sodelovanje mladih in delodajalcev, mentorske sheme - avstrijski primer vajeništva in spodbude za zaposlovanje mladih ob prvi zaposlitvi. Predvideno je večje vključevanje posameznikov v različne oblike funkcionalnega usposabljanja in izobraževanja ter zagotavljanje storitev vseživljenjske karijerne orientacije.
- Poenostavljeni bodo postopki vključevanja, vrednotenje ukrepov, nadaljnja modernizacija zavoda za zaposlovanje – sodelovanje z delodajalci, aktivacija brezposelnih. Za preprečevanje zaposlovanja na črno bo okrepljeno delovanje delovne inšpekcije, predvidena je združitev obstoječih skladov na trgu dela v enotni **Socialni sklad RS**.
- Več pozornosti bo namenjene predvsem aktivaciji za delo sposobnih prejemnikov denarne socialne pomoči. Programi socialne aktivacije dolgotrajnih prejemnikov socialne pomoči, zaposlovanje te skupine pa naj bi se okrepilo tudi z razvojem tretjega stebra

6. Zmanjševanje revščine

Povečati uspešnost Zavoda za zaposlovanje, centrov za socialno delo in mladinskih organizacij vključno njihovim delovanjem z najbolj ranljivimi socialnimi skupinami.

Z namenom da bi zmanjšali tveganja revščine in spodbujali prejemnike v vključevanje programov aktivne politike zaposlovanja in psihosocialne rehabilitacije.

Izboljšanje sodelovanja med centri za socialno delo, mladinskimi organizacijami in območnimi enotami Zavoda za zaposlovanje se naj razvije z namenom izboljšanja ciljanosti denarne socialne pomoči in denarnega nadomestila ter vključiti brezposelne v programe aktivne politike zaposlovanja in tako podpirati njihovo (ponovno) vključevanje na trg dela.

Spodbujanje socialnega podjetništva in ustanovitev socialnih podjetij prispevata k socialnemu vključevanju neaktivnih oseb.

Izboljšati kakovost socialne storitve in zagotoviti ustrezno denarno podporo.

Zagotoviti tako dostopnost kot učinkovito in kvalitetno nudenje različnih oblik podpore posameznikom, družinam in rizičnim skupinam prebivalstva.

Nov sistem naj bi v največji možni meri upošteval potrebe ljudi in se nanje odzival ustrezno in hitro. Omogočal naj bi tudi aktivno sodelovanje ljudi. Povečala naj bi se različnost storitev in ponudnikov.

Posodobitev in večjo informatizacijo centrov za socialno delo in odprava tehnične težave s podatkovnimi bazami katere od začetka leta 2012 povzročajo večmesečne zamude pri odločanju o socialnih prejemkih.

Sedaj se dosledno upošteva premoženje (prihranki in nepremičnine), tako da manj oseb izpolnjuje pogoje za upravičenost.

7. Učinkoviti viri, energetske viri, zmanjšanje emisij in ekologija

Predlogi o prihodnosti energetske politike se običajno obravnavajo v naslednjih tematskih sklopih:

- Notranji energetski trg
- Solidarnost med državami članicami in zanesljivost dobave nafte, plina in električne energije
- Dolgoročna zavezanost zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in sistemu trgovanja z emisijami v EU
- Energetska učinkovitost
- Energija iz obnovljivih virov
- Energetska tehnologija
- Fosilna goriva prihodnosti z nizkimi emisijami CO₂
- Prihodnost jedrske energije
- Mednarodna energetska politika

Konkurenčnost:

- zagotoviti, da bo odpiranje energetskih trgov prineslo koristi porabnikom in gospodarstvu kot celoti, ter hkrati spodbuditi naložbe v proizvodnjo čiste energije in energetske učinkovitost,
- ublažiti vpliv višjih mednarodnih cen energije na gospodarstvo in državljane ter
- ohraniti vodilni položaj na področju energetskih tehnologij v državi.

Trajnost:

- razvijati konkurenčne obnovljive vire energije ter druge vire in nosilce energije z nizko vsebnostjo ogljika, zlasti alternativna transportna goriva,
- zmanjšati povpraševanje po energiji znotraj Evrope ter
- usmerjati skupna prizadevanja za zaustavitev podnebnih sprememb in za izboljšanje lokalne kakovosti zraka.

Zanesljivost oskrbe:

- obravnavati naraščajočo odvisnost EU od uvožene energije s pomočjo celovitega pristopa, s katerim bi zmanjšali povpraševanje, diverzificirali mešanico energetskih virov EU z večjo rabo domače in obnovljive energije ter spremenili načine in poti oskrbe z uvoženo energijo,
- oblikovanja okvira, ki bo spodbudil zadostne naložbe za kritje naraščajočega povpraševanja po energiji,

- boljše opremljenosti za obvladovanje nujnih primerov,
- izboljšanja razmer za evropska podjetja, ki si prizadevajo za dostop do svetovnih virov, in
- zagotovila, da bodo imeli vsi državljani in podjetja dostop do energije.

Ključni ukrepi vključujejo:

- pospešitev uporabe energetske učinkovitih prevoznih sredstev v prometu in večji izkoristek javnega prevoza;
- strožje standarde in boljše označevanje naprav;
- izboljšanje energetske učinkovitosti obstoječih stavb in pripravo načrtov za hiše z majhno porabo energije kot standard novih stavb;
- dosledno uporabo obdavčevanja za doseganje učinkovitejše izrabe energije;
- izboljšanje učinkovitosti proizvodnje toplote in električne energije, prenosa in distribucije;
- nove mednarodne sporazume o energetske učinkovitosti za spodbujanje splošnih prizadevanj.

8. Zagotavljanje stabilnosti javnih financ, kakovost in vzdržnost javnih

Dolgoročna strategija in obeti, vključno z upoštevanjem implikacij staranja prebivalstva

Postaviti in dodelati strukturo javnofinančnih prihodkov. Opredeliti vse prihodke v vse blagajne javnega financiranja davčnih prihodkov, pri čemer so najpomembnejše kategorije prihodkov:

- prispevki za socialno varnost,
- domači davki na blago in storitve
- davki na dohodek in dobiček

Postaviti strukturo in učinkovitost javnofinančnih odhodkov

Pri upravljanju javnofinančnih odhodkov, zlasti državnega proračuna, se bo še naprej stremelo k doseganju agregatne fiskalne discipline (kontrola javnih izdatkov), razporejanju virov skladno s prioritetai politik in izboljšanju operativnega upravljanja z razpoložljivimi sredstvi. Z določitvijo ciljne višine odhodkov so zahteve proračunskih uporabnikov umeščene v omejen okvir porabe in s tem usmerjene v financiranje prioritarnih programov, dogovorjenih na vsedržavnem nivoju na gospodaren in učinkovit način. Kljub večjemu poudarku nadzoru sredstev in virov (za katere ekonomske namene ter v katerem obsegu se porabljajo proračunska sredstva), proračunski uporabniki razpoložljiva sredstva razporejajo programsko po posameznih proračunskih politikah.

Okvir porabe predvideva ohranjanje potrebnega števila zaposlenih in stabilizacijo mase sredstev za plače zaposlenih v javnem sektorju glede na pretekla leta, v državnem proračunu se bo obseg izdatkov za blago in storitve vzdrževal.

Načrtovanje v strukturi proračunskih odhodkov, ki bodo programsko načrtovani: največji delež predstavljajo politike izobraževanja, pokojninskega varstva in socialne varnosti, sledijo promet in prometna infrastruktura, kmetijstvo, politika trga dela in delovnih pogojev ter državotvorni politiki obramba in zaščita ter notranje zadeve in varnost.

9. Primanjkljaj in dolg države

V Sloveniji Zakon o javnih financah določa, kdo so neposredni in posredni proračunski uporabniki, ki so natančneje opredeljeni s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Ur.l.RS 46/2003) in se vodijo v registru neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov pri Upravi za javna plačila.

Na podlagi večje transparentnosti porabe proračunskih uporabnikov je potrebno zagotoviti zmanjšanje primanjkljaja ... je potrebno strokovno analizirati, s čimer se bodo določile aktivnosti za stabiliziranje državnih izdatkov.

10. Obvladovanje makroekonomskih neravnovesij

Krepitev skupnega gospodarskega načrta s temeljitejšim nadzorom

- Dogovoriti se o prednostnih nalogah za gospodarstvo: strategija Evropa 2020 je skupni gospodarski načrt EU.
- Strožji nadzor ekonomskih in fiskalnih politik
- Zagotoviti nova orodja, ki naj preprečujejo pojav nevzdržnih javnih financ in nastanek velikih konkurenčnih neravnovesij.
- Obnova finančnega sektorja
- Določiti nova pravila za agencije, ki naj potencialne tržave rešujejo preventivno ali opozarjajo, s čimer se bo zagotovila ustrezna regulacija in nadzor vseh finančnih akterjev. Delo na tem področju se bo nadaljevalo, vključno z še bolj sistematičnimi, strožjimi in verodostojnimi testi kapitalske moči bank, ki se trenutno že izvajajo. Zdrav finančni sektor je za podjetja in gospodinjstva bistvenega pomena, saj omogoča dostop do virov financiranja.
- *Krepitev skupnega gospodarskega načrta s temeljitejšim nadzorom.* Skupen okvir je nujen, da se lahko Slovenija spopade s svojimi gospodarskimi izzivi in povrne na pot močnejšega razvoja. Pomanjkanje jasnega sistema gospodarskega upravljanja v državi je v preteklosti vodilo v neravnovesja in izgubljene priložnosti, zaradi česar je bila v začetku krize celotna Slovenija bolj izpostavljena. Da bi odpravili to stanje, je predlagana strategija ki povezuje skupen gospodarski načrt z močnejšim nadzornim okvirom države, ki sta predmet sinhroniziranega odločanja in spremljanja.

Tri prednostne naloge so namenjene zagotavljanju makroekonomske stabilnosti:

1. ureditev javnih financ z ukrepi prociklične fiskalne politike kar privede do nepotrebnosti člena ustave z zlatim fiskalnim pravilom
2. ukrepanje v primerih primanjkljajev ali presežkov v tekoči proračunski bilanci in
3. zagotavljanje stabilnosti finančnega sektorja preko aktivnega delovanja Centralne banke.

11. Zmanjšanje neravnovesja v evro območju

Novi sistem upravljanja uvaja tri bistvene spremembe:

Večja preglednost:

- države članice morajo zagotoviti, da njihovi proračunski okviri odražajo proračunski okvir EU na vseh upravnih ravneh (nacionalni, regionalni in lokalni ravni). Približevanje vseh elementov – kot so nacionalni javni računovodski sistemi, statistika in prakse napovedovanja – standardom EU bo omogočilo večjo preglednost in skupinski pritisk;

Strožja pravila:

- države članice z nevzdržnimi javnimi financami bodo morale znatno napredovati v smeri srednjeročnih proračunskih ciljev, da bodo lahko upoštevale merilo 3-odstotnega primanjkljaja. Rast porabe bi morala biti povezana s srednjeročno projekcijo stopnje rasti BDP, tako da bi morebitni dodatni prihodki vodili v povečane prihranke in ne v večje izdatke. Države, ki imajo težave pri vzdrževanju dolga na ravni višji od 60 %, morajo delovati v skladu s pričakovanju direktive.

Boljše izvajanje:

če dogovorjena načela ne bodo upoštevana, bodo za zadevne države članice veljala opozorila Komisije tudi v preventivni fazi. V primeru trajnega in/ali zelo resnega neupoštevanja pravil bo Komisija državi članici napisala priporočilo za sprejetje korektivnih ukrepov.

12. Cilji in predpostavke ekonomskih politik

Na področju ureditve institucionalnega okvira javnih financ v programskem obdobju so zadani nasledni cilji:

- zagotovitev večje transparentnosti javnih financ z vključevanjem vseh obveznih dajatev v blagajne javnega financiranja in omejevanjem izvenproračunskega financiranja javnih oziroma splošnih zadev;
- specifikiranje procikličnega delovanja znotraj nacionalnega pravnega reda v smeri povečanja fiskalne discipline in odgovornega načrtovanja in porabe javnih sredstev;
- povečanje fleksibilnosti porabe javnih sredstev s striktnostjo spoštovanjem načela integralnosti državnega proračuna in vključevanjem namenskih sredstev v integralni proračun;
- povečanje učinkovitosti porabe in nadzora nad porabo javnih sredstev ter
- povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev.

13. Gospodarska gibanja in zagotavljanje gospodarske razvoja

Na znižanje slovenskega tržnega deleža na svetovnem trgu so ob padcu konkurenčnosti v zadnjih letih precej vplivali strukturni učinki v povezavi z geografsko usmerjenostjo našega izvoza.

Na konkurenčnost gospodarstva so v obdobju gospodarske krize močno omejevalno vplivali tudi stroškovni dejavniki, njihovi pritiski so popustili šele leta 2011, kar pa še ni bistveno izboljšalo konkurenčnega položaja gospodarstva.

Struktura predelovalnih dejavnosti z vidika tehnološke zahtevnosti ne odstopa več bistveno od povprečne v EU, izrazitejši pa so zaostanki na področju produktivnosti, ki je ključna za izboljšanje konkurenčnosti.

- Povečati izvozno konkurenčnost slovenskega gospodarstva, ki se je od začetka gospodarske krize precej poslabšala
- Zmanjšati zaostanek Slovenije na področju visokotehnološkega izvoza kateri ostaja visok.
- Pospešitev prestrukturiranja in povečanje konkurenčnosti saj se stopnja internacionalizacije slovenskega gospodarstva po znižanju v začetnem obdobju gospodarske krize v letih 2010 in 2011 spet povečala, pri tem pa zlasti neposredne tuje investicije ostajajo na ravneh, ki so prenizke za pospešitev prestrukturiranja in povečanje konkurenčnosti.
- Povečati delež prebivalstva, ki se ukvarja s podjetništvom, saj se le-ta od začetka gospodarske krize zmanjšuje.
- Zmanjšati nezadovoljstvo podjetnikov z razmerami za poslovanje v Sloveniji.
- Uvajanje razvoja tretjega stebra.
- Finančne spodbude za gospodarstvo
- Sofinanciranje začetnih investicij vseh vrst podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest na območju izvajanja dejavnosti,
- Garancije sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere
- Financiranje tehnološko-razvojnih projektov
- Spodbude na področju učinkovite rabe energije (URE) in obnovljive rabe energije (OVE)
- Spodbujanje investicij
- Spodbujanje zaposlovanja v razvojnih podjetjih
- Spodbujanje neposrednih tujih investicij, katere uvajajo nove tehnologije in nova delovna mesta
- Podpora naložbam v kmetijstvu iz Programa razvoja podeželja
- Spodbujanje investicij v energetske prenove stavb v lasti lokalnih skupnosti
- Javni razpis za spodbujanje razvoja novih kreativnih jeder
- Dostopnejši mikrokrediti za mikro in mala in podjetja

14. Jasna strategija upravljanja z vizijo razvoja državnih podjetij

V državi nujno potrebujemo jasno strategijo in vizijo poslanstva in nadaljnega razvoja državnih podjetij.

Državna podjetja so večinoma monopoli, kjer bi bilo celo lažje zagotavljati zajamčene donose in učinkovitost. Po drugi strani tudi država sama nima strategij, kaj s temi podjetji početi. Državna podjetja bi pričakovano morala imeti drugačno

strategijo/strategije razvoja, kot jih imajo privatna podjetja.

Če se podjetja v državni lasti obnašajo enako, sledeč iste cilje kot privatna podjetja, se postavlja vprašanje, v čem je smisel državne lastnine! Danes državna podjetja ne prinašajo pričakovanih dividend in drugih pričakovanih makroekonomskih učinkov državi.

Dolgoletno spremljanje upravljanja državnih podjetij in njihovega delovanja nas prepriča, da je današnja oblika upravljanja podjetij popolnoma neprimerna za Slovenijo! Gre za zgodovinske razloge hitrega prehoda iz družbene lastnine v privatno ter zaradi nesposobnosti in nehotenja pravočasne vzpostavitve institucij potrebnih za to, da bi država učinkovito upravljala svojo lastnino.

Skrajni čas je, da si priznamo, da je državno upravljanje s podjetji privedlo do osebnega ali systemskega prilaščanja sredstev. Številne uprave in nadzorni sveti so nam državljanom podjetja ukradli in z njimi razpolagali, kot da so njihova lastnina. Zato naša državna podjetja niso in ne poslujejo učinkovito. V procesu privatizacije so posamezne uprave državnih podjetij naredile vse, da bi bila državna podjetja čim manj zanimiva za prodajo. Zato v hitenju odprodaje državnih podjetij nimamo izdelane potrebne strategije, kako podjetja prodati čim ugodneje.

15. Trajnostni razvoj tretjega sektorja

Socialna ekonomija je alternativa zasebnemu in javnemu sektorju. Je **tretji sektor**. Merilo demokratičnosti - en oseba en glas, je osnovni pogoj, da se podjetja uvrščajo v socialno gospodarstvo. Glavne značilnosti socialnega gospodarstva so, da so to zasebne organizacije, ki niso del javnega sektorja in jih ta ne nadzira, članstvo v njih je prostovoljno, cilj delovanja je v korist članom in skupnosti in ne ustvarjanje dobička, so formalno organizirane/imajo pravno identiteto, so samostojne pri odločanju/upravljanju, demokratično/participativno sprejemajo odločitve in prevlada posameznikov in dela nad kapitalom, ne za kapital. Sestavljeno je iz tržnega ali poslovnega sektorja - zadruga, vzajemne družbe in poslovne skupine socialnega gospodarstva in netržnega podsektorja - to so fundacije in združenja.

Tržni podsektor socialnega gospodarstva sestavljajo zasebna podjetja s samostojnim odločanjem in prostovoljnim članstvom, z namenom zadovoljevanja potreb članov po načelu samopomoči, s proizvodanjem dobrin in nudenjem storitev, zavarovanj in financiranja ter prodajo na trgu po ekonomskih cenah. Sprejemanje odločitev je temelječe na načelu en član en glas, z demokratičnimi in s participatornimi postopki in ni neposredno povezana s kapitalom oz finančnimi prispevki posameznih članov. Presežke oz dobiček delijo med člane uporabnike na podlagi njihove povezanosti z organizacijo in ne na podlagi kapitalom oz finančnimi prispevki.

Netržni podsektor (skupnostni sektor in sektor prostovoljstva) sestavljajo fundacije in združenja, ter tudi zasebne organizacije s samostojnim odločanjem in prostovoljnim članstvom, ki proizvajajo netržne storitve in zagotavljajo produkte brezplačno oz po cenah, ki niso ekonomsko pomembne.

Evropska komisija je leta 1997 oblikovala t.i. tretji sistem v katerega so bile poleg kooperativ/zadruga in t.i. skupnosti organizacij vključena še različna društva in neprofitne organizacije.

V EU socialno gospodarstvo zagotavlja zaposlitev več kot 14,5 milijona ljudem, kar predstavlja 6,5 % delovno aktivnega prebivalstva, vključuje več kot 2 mio podjetij

Ugotovitve študije Socialno gospodarstvo v Evropski uniji (European Economic and Social Committee iz leta 2012

(http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/a_ces11042-2012_00_00_tra_etu_sl.pdf) pravijo, da je socialno gospodarstvo blažilec krize.

16. Potencial rojenja gospodarstva v prihodnje

Potencial rojenja gospodarstva v prihodnje

Industrijski model, ki ga poznamo, z dosmrtnim delom za istega delodajalca je skorajda istrošen in se ne bo se vrnil. Prvi

znak za to je bila sprememba zaposlovanja, kjer je delavec celotno obdobje zaposlitve preživel pri enem delodajalcu. Vzpostavilo se je zaporedje, kjer ljudje službe menjajo vsaj vsaka tri leta. Naslednja sprememba, ki se pravzaprav že dogaja, je več sočasnih zaposlitev oz. ekvivalentnih dejavnosti. To lahko družbo korenito spremeni, saj bodo ljudje hkrati delali na petih, desetih projektih. Nekateri bodo "za dušo", nekateri "za kruh", nekateri za oboje. To se poimenuje *gospodarstvo rojev*. Gospodarstvo rojev se ne osredotoča na podrobnosti aktualnega dogajanja. Ne osredotoča se na zlorabe bančništva - vsaj ne izključno. Gospodarstvo rojev je kombinacija večih elementov.

Sprememba od ene zaposlitve na osebo do petih ali celo desetih projektov na osebo. To je dokončni konec industrijskega gospodarstva. Nekateri od prihajajočih sprememb so vidne v IT sektorju:

- Konec stacionarnih delovnih mest
- Konec fiksnih delovnikov

Kar pa kapitalistični model ni uspel predvideti je, kar se je že zgodilo. V kapitalističnem modelu obstoj Linuxa in Wikipedie – projektov, na katerih nešteto prostovoljcev dela brez plačila in proizvaja nekaj, kar je boljše od najboljših komercialnih alternativ – *preprosto ni mogoč*. A taki projekti že obstajajo, kar je skladno z mentaliteto gospodarstva rojev.

Industrijski model, ki ga poznamo, z dosmrtnim delom za istega delodajalca je skorajda istrošen in se ne bo se vrnil. Prvi znak za to je bila sprememba zaposlovanja, kjer je delavec celotno obdobje zaposlitve preživel pri enem delodajalcu. Vzpostavilo se je zaporedje, kjer ljudje službe menjajo vsaj vsaka tri leta. Naslednja sprememba, ki se pravzaprav že dogaja, je več sočasnih zaposlitev oz. ekvivalentnih dejavnosti. To lahko družbo korenito spremeni, saj bodo ljudje hkrati delali na petih, desetih projektih. Nekateri bodo "za dušo", nekateri "za kruh", nekateri za oboje. To se poimenuje *gospodarstvo rojev*. Gospodarstvo rojev se ne osredotoča na podrobnosti aktualnega dogajanja. Ne osredotoča se na zlorabe bančništva - vsaj ne izključno. Gospodarstvo rojev je kombinacija večih elementov.

Sprememba od ene zaposlitve na osebo do petih ali celo desetih projektov na osebo. To je dokončni konec industrijskega gospodarstva. Nekateri od prihajajočih sprememb so vidne v IT sektorju:

- Konec stacionarnih delovnih mest
- Konec fiksnih delovnikov

Kar pa kapitalistični model ni uspel predvideti je, kar se je že zgodilo. V kapitalističnem modelu obstoj Linuxa in Wikipedie – projektov, na katerih nešteto prostovoljcev dela brez plačila in proizvaja nekaj, kar je boljše od najboljših komercialnih alternativ – *preprosto ni mogoč*. A taki projekti že obstajajo, kar je skladno z mentaliteto gospodarstva rojev.

Piratska stranka se zavzema za nadomestitev termina gospodarska rast z gospodarskim razvojem.

Namesto procentualne rasti BDP naj bo kriterij uspešnosti gospodarstva in države merjen z indeksom življenjske sreče ali bruto nacionalno srečo ali indeksom človekovega razvoja.(***)

Priloge

*

Socialno podjetništvo je niz gospodarskih dejavnosti, ki niso niti del javnega niti del zasebnega sektorja in katerih glavni namen ni ustvarjanje dobička, temveč so nastala kot odgovornost na družbene težave/probleme in izzive. Spodbuja sodelovanje ljudi, prostovoljno delo ter krepi družbeno solidarnost, predvsem pa išče inovativne poslovne rešitve za zaznane socialne, okoljske, gospodarske in druge probleme.

V začetku leta 2012 je v Sloveniji začel veljati **Zakon o socialnem podjetništvu** (ZSocP, Ur. l. RS, št. 20/2011) ki opredeljuje cilje, načela in dejavnosti socialnega podjetništva, pogoje zaposlovanja in za pridobitev statusa socialnega podjetja. Socialno podjetništvo je tržen odgovor na reševanje socialnih, okoljskih, lokalnih in drugih problemov in ima za primarni cilj zagotavljanje družbenega blagostanja. Krepi družbeno solidarnost in kohezijo, spodbuja ljudi in prostovoljno delo, krepi inovativnost pri reševanju problemov, zagotavlja dodatno ponudbo proizvodov in storitev, ki so v javnem interesu, razvija možnosti zaposlovanj, dodatna delovna mesta ter socialno in poklicno integracijo. V skladu z Zakonom socialno podjetje ni posebna pravna oseba. Za registracijo socialnega podjetja se mora ustanoviti pravno osebo, ki se registrira kot socialno podjetje. Pravna oseba nepridobitnega značaja se lahko vključi v socialno podjetništvo, če so ustanovljene in delujejo po načelih socialnega podjetništva. Pri upravljanju so ta podjetja samostojna, ustanovljena so na podlagi prostovoljne odločitve, trajno opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva ali drugih dejavnosti z namenom zaposlovanja ranljivih skupin.

Namen ustanovitve ni izključno pridobivanje dobička, premoženje, dobiček in presežke prihodkov nad odhodki se

uporabljajo za namene socialnega podjetništva in druge nepridobitne namene, delitev dobička ali presežkov prihodkov ni dopustna, zagotavljati je potrebno preglednost finančnega poslovanja in notranji nadzor nad poslovanjem Socialno podjetje v odločanje vključujejo deležnike. Ustanovitelj ali lastniki pri odločanju nimajo prevladujočega vpliva, odločitev sprejemajo vsi člani po načelu en član – en glas, neodvisno od vloženega kapitala. Socialna podjetja poslujejo po tržnih zakonitostih, trajno delujejo v korist svojih članov, uporabnikov in širše skupnosti, praviloma vključujejo prostovoljsko delo-

V Zakonu so definirana naslednja področja delovanja socialnih podjetij:

socialno in družinsko varstvo, varstvo gibalno in intelektualno oviranih, znanost, raziskovanje, izobraževanje in vzgoja, zagotavljanje in organiziranje mladinskega dela, varstvo in promocija zdravja, zagotavljanje socialne vključenosti, spodbujanje zaposlovanja in poklicnega usposabljanja oseb, ki so brezposelne ali jim grozi brezposelnost, posredovanje zaposlitev ranljivim osebam, ekološka proizvodnja hrane, ohranjanje narave, urejanje in varstvo okolja, zaščita živali., spodbujanje in uporaba obnovljivih virov energije in razvoja zelene ekonomije, turizem za osebe, ki jim življenjske razmere onemogočajo ali ovirajo dostop do turističnih storitev, na način, ki spoštuje vrednote trajnosti, dostopnosti in solidarnosti /socialni turizem, trgovine za socialno ogrožene/socialne osebe, kulture, tehnične kulture in ohranjanja kulturne tehnične in naravne dediščine, amaterskega športa in telesne kulture, katere namen je reakcija in socializacija, reševanje in zaščite, spodbujanje razvoja lokalnih skupnosti, podpornih storitev za socialna podjetja.

Pravna oseba nepridobitnega značaj bo lahko registrirala socialno podjetje v dveh različnih tipih - glede na podjetniško dejavnost **tip A:** vse dejavnosti, ki so določene v Uredbi o opredelitvi dejavnosti socialnega podjetništva (glej zgoraj) ter tudi ostale dejavnosti, ki niso opredeljene kot dejavnosti socialnega podjetništva, iz dejavnosti tega podjetništva ustvarjajo najmanj polovico svojih prihodkov.

Glede na zaposlitev ciljne skupine **tip B:** gibalno in intelektualno ovirani, brezposelne osebe (trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni), brezposelne osebe, če so brez zaposlitve zadnjih 24 mesecev, iskalci prve zaposlitve: brezposelne osebe, ki so na Zavodu za zaposlovanje prijavljene več kot 6 mesecev, oz jim je po zaključku izobraževanja to prva zaposlitev ali so po dokončanem univerzitetnem, visokošolskem ali višješolskem strokovnem izobraževanju zaključiti pripravništvo, težje zaposljive osebe (nad 55 let starosti, pripadniki romske skupnosti, mladoletne osebe brez zaključenega osnovnošolskega ali nižje poklicnega izobraževanja, begunci, bivši kaznjenci, brezdomci). Opravljajo katerokoli dejavnost, če s svojim poslovanjem ves čas omogoča zaposlovanje vsaj ene izmed ranljivih skupin na trgu dela in mora imeti vsaj eno tretjino takšnih delavcev izmed vseh zaposlenih.

Mogoči so mešani tipi - socialno podjetje izvaja eno izmed socialno podjetniških dejavnosti in hkrati zaposluje ranljivo skupino.

Spodbude za socialno podjetništvo:

a) ukrepi spodbujanja socialnega podjetništva (za promocijo, razvoj sistema informiranja, za vzpostavitev sklada za spodbujanje socialnega podjetništva)

b) ukrepi oblikovanja ugodnega podjetniškega okolja (spodbude za tehnično podporo in podporo v obliki usposabljanja za osebe, ki ustanavljajo socialna podjetja/socialno podjetniške inkubatorje)

c) ukrepi spodbujanja zaposlovanja v socialnih podjetjih (ukrepi aktivne politike zaposlovanja)

č) ukrepi za omogočanje dostopa do virov financiranja (zagotavljanje ugodnejših kreditov, garancij in subvencij iz proračunskih in evropskih virov)

Za ohranitev statusa socialnega podjetja mora po izteku drugega koledarskega leta poslovanja socialno podjetje tipa A iz dejavnosti socialnega podjetništva v letnem poročilu izkazati najmanj 40 % vseh prihodkov.

Po tretjem in vseh nadaljnjih letih poslovanja pa mora iz dejavnosti ustvariti najmanj 50 % vseh prihodkov.

Aktivni akterji na področju socialnega podjetništva so: država kot sooblikovalec podpornega okolja za socialno podjetništvo z zakonodajo, fiskalno in davčno politiko, ukrepi, zagotovitev javnih naročil, subvencioniranje, lokalna skupnost z regionalnimi predpisi, javnimi naročili, infrastrukturo za opravljanje osnovnih dejavnosti, podpornimi mrežami, neprofitnimi nevladnimi organizacijami, strokovnimi institucijami, gospodarske in negospodarske organizacije kot nosilci aktivnosti zaposlovanja in financiranja dejavnosti), mreža javnih in zasebnih strokovnih investicij, mreža nevladnih organizacij, strokovnjaki -predstavniki posameznih institucij in prostovoljci – laiki/strokovnjaki.

**

Zadružništvo ima v Sloveniji več kot 140 letno tradicijo in se je razvijalo podobno kot drugje v srednji Evropi. Leta 1883 je bil v okviru AvstroOgrske sprejet Zakon o pridobitnih in gospodarskih zadrugah, temu je sledil v letu 1903 Zakon o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug. Konec leta 1948 je bilo v Sloveniji 1.150 kmetijskih zadrug. Po letu 1991 so se ohranile predvsem kmetijsko gozdarske zadruge. V samostojni Sloveniji je bilo nekaj poizkusov spodbujanja razvoja delavskih in socialnih zadrug, vendar so le-ti zaradi nedelujočega podpornega okolja propadli. Zadruge so nemalokrat še vedno po krivici in veliki meri predstavljajo kot institucije nekdanjega socialističnega sistema. V Sloveniji je bil leta 1992 sprejet **Zakon o zadrugah** (Ur.l. RS, št. 13/1992), ki je poskušal vrniti idejo zadruge na izvirno izhodišče in omogoča ustanavljanje vseh vrst zadrug. Na ravni EU pa je sprejeta direktiva o Evropskih zadrugah, ki je v Sloveniji vključena v zadnji noveli Zakona o zadrugah (ZZad-UPB2, Ur. l. RS, 97/2009) iz leta 2009.

Zadruge lahko ustanovijo za katerokoli dejavnost in lahko poslujejo s člani in nečlani, za ustanovitev pa so potrebni le trije ustanovni člani. Ustanovitelji so lahko fizične/posamezniki ali pravne osebe/organizacije. Članstvo v zadrugi je odprto. Vsak član preko občnega zbora sodeluje pri sprejemu zadrughih pravil, sprejemu letnega obračuna, uporabi/delitvi presežka ter izvolitvi/odpoklicu vodstva in drugih organov zadruge.

V letih 2011 je bilo v Sloveniji 2.905 plačanih zaposlitev v zadrugah, kar predstavlja 0,73 % vseh plačanih zaposlitev v primerjavi z vsemi. Konec leta 2011 je bilo registriranih 352 vseh zadrug. 91 na področju kmetijstva, lova in gozdarstva, 29 na področju predelovalne dejavnosti, 20 na področju gradbeništva, 92 na področju trgovine in popravil motornih vozil, 50 na področju nepremičnin, najema in poslovnih storitev, ter 22 na področju strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti. Zadruge so imele 15.490 članov.

Zadruge predstavljajo najmočnejši steber družbene ekonomije in socialnega podjetništva – v smislu prispevanja k družbenemu proizvodu kot v smislu ustvarjanja delovnih mest.

V Evropi se je razvilo pet razpoznavnih tipov zadrug:

- a) potrošniške zadruge (razširjene v Angliji)
- b) delavske zadruge (v Franciji in Španiji)
- c) bančne in posojilne zadruge (v Nemčiji)
- č) agrikulturne zadruge (korenine imajo na Danskem in Nemčiji)
- d) storitvene zadruge – stanovanjske, zdravstvene, socialne zadruge (vsepoposod v industrijsko razvitih krajih v Italiji in Španiji)

Global 300 Report (Svetovno zadružno združenje ICA <http://ica.coop/sites/default/files/attachments/Global300%20Report%202011.pdf>) iz leta 2011 navaja, da so zadruge skupaj ustvarilo 1600 milijard USD prometa v letu 2008, kar predstavlja obseg bruto družbenega proizvoda Španije. Zadruge skupaj zagotavljajo preko 100 milijonov zaposlitev po svetu.

Indeks življenjske sreče (Better Life Indeks) - OECD

Indeks Bruto nacionalne sreče (GNH) - Butan

indeks človekovega razvoja (HDI) - del Poročila o človekovem razvoju Razvojnega programa Združenih narodov

Dodatek

1. Vrstni red točk

V kolikor bodo sprejeti vsi predlogi programskih točk bo vrstni red točk naslednji:

1. **Spoštovanje človekovih pravic** (obstoječa točka - v enakem zaporedju)
2. **Zasebnost in varovanje podatkov** (obstoječa točka - v enakem zaporedju)
3. **Transparentnost države in politike** (obstoječa točka - v obstoječem programu pod številko 4; po predlogu dopolnjenega programa pod točko št. 3).
4. **Zdravstvo** (predlog nove točka programa - nadomesti obstoječi vrstni red točke programa "*Transparentnost države in politike*", ki je po novem predlogu pod številko 3).
5. **Šolstvo** (predlog nove točka programa - nadomesti obstoječi vrstni red programa točke "*Reforma monopola nad avtorskimi deli*", ki je po novem predlogu pod številko 10).
6. **Gospodarstvo in sociala** (predlog nove točka programa - nadomesti obstoječi vrstni red programa točke "*Odprti standardi in prosti formati*", ki je po novem predlogu pod številko 12).
7. **Infrastruktura** (predlog nove točka programa - nadomesti obstoječi vrstni red programa točke "*Svobodna programska oprema*", ki je po novem predlogu pod številko 13).
8. **Zunanja politika** (predlog nove točka programa).
9. **Svoboden in nevtralen internet** (obstoječa točka - v obstoječem programu pod številko 3; po predlogu dopolnjenega programa pod točko št. 9).
10. **Reforma monopola nad avtorskimi deli** (obstoječa točka - v obstoječem programu pod številko 5; po predlogu dopolnjenega programa pod točko št. 10).
11. **Patenti** (predlog nove točka programa).
12. **Odprti standardi in prosti formati** (obstoječa točka - v obstoječem programu pod številko 6; po predlogu dopolnjenega programa pod točko št. 12).
13. **Svobodna programska oprema** (obstoječa točka - v obstoječem programu pod številko 7; po predlogu dopolnjenega programa pod točko št. 13).